



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

Tractatus II. De Spe & oppositis vitijs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

publicum necessarium esse videatur. Adde, si ser-
ni infidelium, etiam non subiectorum Christianis
principibus peruersionis patiantur, posse
à dominio dominorum suorum Ecclesiastica pote-
state absolui. Tunc enim directè tanquam exerce-
tur iurisdictio in ipsos Infideles, quatenus id neces-
sarium est ad tuendum finem Ecclesiasticæ potesta-
tis à Deo concessæ. 404.

LIB. II. TRACTATUS II.

De Spe.

CAP. I.

Quid sit spes?

NOta duas esse potentias hominis quæ su-
pernaturalibus donis ac virtutibus or-
nari ac perfici possunt, vt Deo gratus
fiat; Inter Theologicas virtutes vnica fi-
des intellectum ornat, duæ reliquæ Spes & Chari-
tas voluntatem. Ratio, quia vitiator absoluta cogni-
tione non potest complecti Deum sicuti est, sed so-
lum cognoscere cum analogia ad creaturas teste A-
post. 1. Corinth. 13. *Videmus nunc per speculum in anig-
mate.* Amore autè voluntatis in Deum tendere pos-
sumus, non tantum cum ordine ad nos, quatenus vi-
licet nobis bona promittit, ac largitur, (qui est amor
concupiscentiæ suapte natura imperfectus) sed De-
um absolute amare possumus, quatenus in se bo-
nus & perfectus est, qui est amor amicitiae. Quod

R 3

Apoito-

Apostolus citato loco; *Charitas nunquam excidit*, quae eadem manet in via, & patria; sicut etiam inter homines etiam absentes, de quibus nunquam audimus propter eorum virtutes possumus amare, in &c. 405.

2 NB. Quod habitus Spei Theologicae duobus modis considerari potest: adaequatè in ordine ad omnes actus ab ipso procedentes; sic pro materiali obiecto habet omne bonum, quod supernaturali lumine nobis diuinitus prouenire cognoscimus: cuiusmodi primus est ipse Deus ut supernaturalis finis & beatitudo nostra, cum verò media supernaturalia ad suum finem conducentia: denique bona temporalia & naturalia. Horum enim authorem Deum se supernaturali fide credimus, ergò etiam ab eo supernaturalem spei actum desideramus, expectamus, & tanquam à Deo prouenientibus delectamur.

Secundò potest habitus spei considerari in ordine ad vnum tantum primum eius actum, qui est expectatio certa beatitudinis aeternae, per media diuinitus ordinata; ita communiter à Scholasticis definitur, & eodem sensu ait Sanctus Thomas. Quae Spes uti & Fides euacuatur in patria, tamen proutur quod Spes secundum substantiam maneat in terra vita, quoad quosdam actus, scilicet quo ad amorem & delectationem de beatitudine; item desiderium corporis gloriosi. 406.

3 Notandum tertio; Inter fidem & spem magna esse analogiam. 1. quia ambae secundum se praeaearent perfectione simpliciter dictae: cum non exerceant actus potentiae optimos, quandoquidem intenduntur in Deum non secundum se, sed cum ordine ad creaturam

creaturam. 2. Sicut fides in viatore tantum, ita spes secundum primarium suum actum, quare vtraque circa obiectum non apparens versatur. 3. Sicut fides duplex, obiectum materiale & formale. Obiectum materiale fidei continet omnia bona reuelata à Deo; Spei, omnia bona quæ nobis à Deo proueniunt, quorum primum ipse Deus. Formale fidei est summa Dei in reuelando veritas. Formale spei secundum generalitatem suam, seu in ordine ad omnes actus suos est summa Dei bonitas ac benignitas. 407.

Si spem consideremus, vt est expectatio certa beatitudinis ex Dei gratia, &c. maior adhuc analogia inter spem ac fidem. Nam sicut materiale obiectum fidei adequatum sunt omnia à Deo reuelata cū ordine ad ipsum Deum, qui est præcipuum reuelatum; ita spei obiectum materiale sunt omnia à Deo nobis promissa cum ordine ad ipsum Deum tanquam præcipuum promissum. Deinde sicut formale fidei seu motiuum credendi est summa Dei veracitas, qua nec falli nec fallere potest; ita spei formale seu motiuum est summa Dei promittentis fidelitas.

At verò si spes consideretur secundum primarium actum in viatore, quæ est expectatio certa beatitudinis æternæ, sic est formale obiectum spei, fidelitas Dei omnipotentis in promisso auxilio.

Quod si obiicias; Deum auxiliantem non posse esse obiectum formale spei. Item cum auxilium diuinum sit medium à Deo ordinatum, quod non potest esse ratio formalis seu motiuum; nam finis intentione prior est quam media.

Resp. Bonum absolute amare, illud desiderare, expectare, esse actus diuersos propter formalem

R 4 ratio-

rationem seu motiuum tendendum in obiectum. Nam bonum amamus amore concupiscentiae, quatenus nobis absolute conueniens est, desideramus uero, quatenus absens. Expectamus a bonum, quod arduum est, affecuturos nos, propter mediourum efficacitatem, quamuis enim media non sunt ratio formalis seu motiuum amandi, sunt tamen ratio formalis propter quam finem seu bonum arduum affecuturos speramus. Sic etiam in humanis amamus rem absolute, quia nobis conueniens, desideramus quia absens, intendimus, quia possibilis acquisitus per media; expectamus autem, quatenus arduum bonum est, tamen superabile & re ipsa acquirendum propter mediourum efficacitatem.

Etenim rationes istae formales actuum uoluntatis proueniunt ab antecedente iudicio intellectus: & isti actus, scilicet delectatio, expectatio, accidentaliter differunt, quia conuenientes secundum substantiam actuum.

Definitio spei stricti.

- 6 *Est expectatio certa beatitudinis ex Dei gratia, & merito suo. Expectatio not. hos actus sibi inuicem subordinatos, amor latius patet desiderio, amamus tantum absentia, quam praesentia, desideramus tantum absentia, desiderium latius quam intentio & expectatio, desideramus enim etiam impossibilia, non intendimus, ita reus longiore vitam desiderat, sed quia non desperat. Aliud uero desiderium efficax boni absentis, quod, quatenus per media acquisitu iudicatur possibile, & id dicitur intentio, quatenus uero arduum, & tamen acquisitu possibile, dicitur expectatio, &c.*

Beatitudinis in clara Dei uisione consistens. Deum enim

enim est obiectum spei materialis quod, comprehensio, quo.

Certa qui fundatur in infallibili Dei promissione, & illa infallibilitas licet propriè ad intellectum pertinet, ideoq; fidei propria affectio est, tum voluntati conuenit per participationem, & aliud non est, quam firmitas & constantia voluntatis adhærentis & persequentis bonum. Psal. 72. Mihi adhærerere Deo bonum est, &c.

Ex Dei gratia & nostris meritis. Spes omnis circa bonum arduum versatur, Theologica circa beatitudinem supernaturalem, igitur non nostris viribus ad Dei gratiam assequendam. 410.

Gratia Dei præcedit, utpote principalior, quæ per 8 merita Christi nobis communicatur. Hinc aliquo modo nobis confidere possumus in nostris bonis operibus, quatenus ex gratia Dei proficiscuntur, ideoque & ipsa Dei dona sunt & media misericorditer ordinata ad vitam æternam: siquidem id magis exaltat misericordiam Dei & Christi merita, quò deorum virtute consequamur, ut & ipsi salutem nostram ministerialiter operemur, & vita æterna etiam sit merces. 2. Tim. 2. Vnde consequens est, quod Spei certitudo non sit absoluta sed conditionata. Matth. 19. Si vis ad vitam ingredi. Nemo verò certus est se esse in gratia Dei; quod Sapienter Deus instituit, quia utilis timor iste humilitatem continuam seruat, nec non maiorem sollicitudinem parit, seruiendi Deo. Hinc sequitur iudicium hoc hæreticorum: 9 *Certo credo me saluandum*, non esse actum fidei, sed inanem præsumptionem moralem, tum certitudinem salutis & perseverantiæ homo habere potest, quando circa ipsum singularem prouidentiam, gu-
 R 5 berna-

bernationem Dei ac spiritualia beneficia tanquam signa prædestinationis aduertit, tum verò nullius mortalis peccati sibi conscius, firmiter Deo etiam in posterum seruiendi propositum in se experitur. 411.

C A P. II.

De peccatis contra spem.

I Peccata contra spem alia consistunt in commissione, & alia in omissione. Illa repugnant præcepto affirmatiuo sperandi in Deum, aliquando ideo impossibile nobis. Prob. Nam omnis actus necessarius ad salutem necessitate medij, est etiam necessarius necessitate præcepti diuini: Sed actus spei est necessarius ad salutem necessitate medij. Ergo, Maior est Clara: Minor ex Apost. Hebr. 10. & 12. 412.

Præceptum spei affirmatiuum obligat, 1. cum primum homini rationis vsum affecuto, Deus & beatitudo tanquam finis ad quem bonis actibus tendere debet, sufficienter propositus est, tum moram longiorem trahere non debet, quia ad hunc finem per actum Spei feratur. 2. Cum quis in periculo desperandi est, à quo eripi non posse videatur, nisi animum contrario actu spei confirmet. 412.

2 Circa peccata commissionis contra spem nota bene: sicuti in moralibus virtutibus, vni duo vitia opponuntur, vnum secundum excessum, & alterum secundum defectum. V. C. liberalitati prodigalitas & auaritia: sic etiam spei secundum excessum aduertitur præsumptio duobus modis, 1. Si beatitudo ex tuis viribus: 2. si sine operibus pœnitentiæ aut proprijs meritis cœlestem gloriam, quia Deus secundum ordinatissimum decretum suum non remittit peccata nisi pœnitentibus, nec dat mercedem nisi operantibus.

bus, atqui huic diuinæ ordini opponit. Ergo. Idem die de priori. Et peccata in Spiritum S. dicuntur, quia aditum Spiritus S. præcludunt, idcirco irremissibilia non absolute, sed quia rara remissio eorum. 413.

Secundum defectum Spei opponitur desperatio, cum quis desperat se vitam æternam consecuturum, aut remissionem peccatorum, ideoque omnem conatum excludit.

NB. Licet 6 sint peccata in Spiritum S. tamen 3 odium Dei, etiam refertur ad ea, quia directè opponitur Charitati Dei, per quam remissio peccatorum fit. Sed ideò reliquis non annumerandum, quia grauissimum scelus est quasi mensura aliorum peccatorum, vt in specificam aliorum peccatorum communionem venire non soleat. 413.

Charitas est perfectissimus amor.

NB. Fides ordine generationis antecedit spem, 4 hinc, quia fundamento amissa fide, etiam spes amittitur, non autem è contra, vt patet in homine desperato. 414.

NB. 3. Licet peccata præsumptionis & desperationis ex indeliberatione actus venialia sint, tum ex parte materiæ semper mortalia: Sicut odium Dei, blasphemia, & similia, quæ alicui attributo Dei secundum prauum voluntatis affectum, & interdum etiam secundum erroneum intellectus iudicium aduersantur. Nam huiusmodi peccata aliquando cum hæresi iuncta, V. C. Fiducia Lutheranorum, qui sine cooperatione & meritis se saluari posse existimant.

414.

C A P.